

Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC) - 20 maart 2014, Brussel

Workshop: Digitale geletterdheid & mediawijsheid bij volwassenen

*Digitale mediaprofielen als
startpunt voor digitale inclusie*

Ilse Mariën, Dana Schurmans
iMinds SMIT VUB

Digitale uitsluiting

- Complex geheel van oorzaken
- Toegang, attitude, (digitale) vaardigheden
- Sociale omgeving (ondersteuningsnetwerken)
- Dagelijkse routines & praktijken
- Noden en behoeften in dagelijkse realiteit
- Bewustzijn over de meerwaarde van digitale media
- ...

Voorbij SES-determinanten

- Digitale uitsluiting = verbonden met SES-factoren, maar geen 100% oorzakelijk verband
- Jongeren $\neq$ allemaal *digital natives*
- Ouderen $\neq$ allemaal *digital immigrants*
- Kansrijken $\neq$ allemaal online
- Kansarmen $\neq$ allemaal offline

Recup PC – opzet van het onderzoek

- 17 gezinnen in Armoede – Gent
- All-round aanpak van digitale uitsluiting:
  - 1 jaar gratis PC met Internet in thuisomgeving
  - Informele opleiding in Digitaal Talent Punt
  - Technische ondersteuning
  - Maandelijkse opvolging over ervaringen met PC en Internet

Recup PC - bevindingen

- Positieve ervaring
- Opmerkelijk meer welbevinden thuis & daarbuiten → dagelijkse organisatie makkelijker & aangenamer
- Terug meer sociale contacten
- Aangenamere school- en leerervaringen

2 gezinnen haakten af omwille van te groot
q externe problemen

Recup PC - bevindingen

- Over gezinnen heen, 3 duidelijke profielen
  - Zonder enige ervaring
  - Ervaring met PC, niet met internet
  - Ervaring met PC èn internet: Direct aan de slag
- Duidelijke verbeterpunten ifv drie profielen en/of aanwezigheid van ondersteuning in onmiddellijke sociale omgeving

Recup PC – Ander profiel, andere behoeften

- Geen ervaring
  - Meer & concretere ondersteuning bij installatie
  - Hoger en meer gespreid q opleidingsmomenten
  - Meer individuele opvolging na opleidingen
- Geen ondersteuning?
  - Gezinsleden leren hoe ze ondersteuning moeten geven
  - Alternatieve manieren voor het geven van ondersteuning – Digitale buur?

Recup PC – Ander profiel, andere behoeften

- Wel ervaring met PC, niet met Internet:
  - Initieel algemene opleidingen ivm. Internet (zoekmachines, privacy, sociale netwerksites...)
  - Nadien specifiekere opleidingen
  - Ook kijken naar ondersteuningsnetwerk en potentiële rol bij het diversifiëren van het gebruik

Recup PC – Ander profiel, andere behoeften

- Ervaring met PC en Internet:
  - Geen technische ondersteuning
  - Zeer concrete en specifieke individuele vragen dus quasi individuele ondersteuning en opleidingsmomenten
  - Structurele drempels op niveau van toegang wegwerken om diversificatie en intensificatie van gebruik te waarborgen

Digitale inclusie

- Inclusieve ICT
  - Wegwerken bestaande drempels
  - Vermijden dat nieuwe mechanismen van uitsluiting ontstaan
- ICT voor inclusie
  - Inzetten van digitale media voor bredere maatschappelijke doelen: Empowerment, inclusie, participatie,...

Digitale inclusie in praktijk

- Geen one-size-fits-all aanpak mogelijk
- Wel aantal strategische lijnen:
  - Vraaggedreven vanuit het individu
  - Oplossingen in lijn met dagelijkse praktijken en routines, als antwoord op bestaande noden en behoeften
  - Multi-actor – Middenveld / Beleid (fed., reg., lok.) / Privé / Individu
  - Simultaan / horizontaal / transversaal

Voorbeelden van mediaprofielen

- Selwyn (2003)
  - Core users – hoog gebruik, informatie & communicatie
  - Peripheral users – middelmatig gebruik, sporadisch informatie & communicatie
  - Non-users – geen gebruik

Voorbeelden van mediaprofielen

- Livingstone & Helsper, 2007
  - Voluntary drop-outs – toegang, vrijwillig gestopt met gebruik
  - Involuntary drop-outs – geen toegang meer, niet vrijwillig gestopt met gebruik
  - Potential users – toegang, nooit gebruikt
  - Internet excluded – geen toegang, nooit gebruikt

Voorbeelden van mediaprofielen

- P erine Brotcorne (2010)

- Territoire d'usage – karakter & eigenschappen van het gebruik

- Evolution des pratiques – invloed van sociale context op gebruikspraktijken

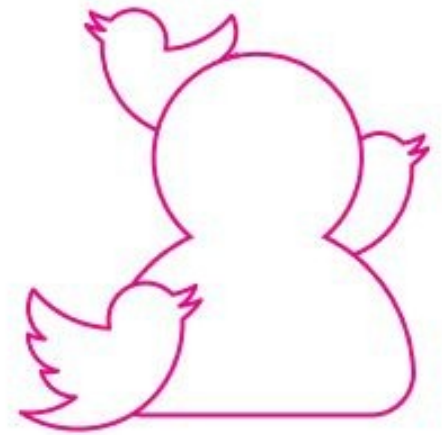
- La place et le sens des usages – symbolische betekenis in dagelijks leven

Voorbeelden van mediaprofielen

- MAKS vzw Project, Dana Schurmans
  - 7 persona's obv. toegang, gebruik, vaardigheden, soft skills, ondersteuning, attitude, autonomie, probleemoplossend vermogen, participatie in opleiding
- Digitale nieuwkomer / Vrijetijdsgebruiker / Functionele gebruiker / Creatieve multi-tasker / Strategische gebruiker / Digitale buitenhuismus / Digitale wannabe

Voorbeelden van mediaprofielen

- Digitale buitenhuismus
  - Geen toegang thuis
  - Goede digitale vaardigheden & soft skills
  - Fungeren zelf als proxy-users & ondersteuningsnetwerk

DE DIGITALE BUITENHUISMUS

Nood aan het wegwerken van structurele
barrières van toegang

All-round digitaal mediaprofiel

- Mate, wijze & plaats van toegang
- Attitude van individu + onmiddellijke sociale omgeving tav. digitale media èn tav. participatie in opleidingen
- Soft skills (zelfvertrouwen, probleemoplossend vermogen, autonomie...)
- Niveau van digitale vaardigheden
- Mate, focus en diversiteit van het gebruik

Meerwaarde van digitale mediaprofielen

- Mogelijke tool voor screening instromende deelnemers
- Beter afstemming tussen leernoden en lesinhouden
- Stimulans voor innovatieve leerinhouden obv. deelnemers met gediversifieerd gebruikersprofiel
- Voorkomen van drop-out

Contact

Ilse.marien@vub.ac.be

Pleinlaan 9, 1050 Brussel

+32 496 28 24 88

[@ilsemarien](https://twitter.com/ilsemarien)

www.ilsemarien.com

www.smit.vub.ac.be

www.iminds.be

